

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นายวุฒิศักดิ์ จ้องสาระ

ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)

ผู้ตรวจ

นางสาวปิยดา ทับประเทือง

ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย), ศษ.ม. (บริหารการศึกษา)

นางสาวสุกิตา แสงอาวุธ

ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย), ศศ.ม. (ศิลปะการแสดง)

นางสาวประกายมาศ อมรฉัตร

กศ.บ. (นาฏศิลป์และศิลปะการแสดงศึกษา)

บรรณาธิการ

นางสาวอัญชิษฐา มัชปาโต

ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทยศึกษา)

นางธิดารัตน์ ภักดีรักษ์

ศษ.บ. (ดุริยางคไทย)

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘ พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม ราคา ๗๒ ISBN : 978-616-8299-60-9

บริษัท ครูมีเดีย จำกัด
KURU MEDIA CO., LTD.

จัดพิมพ์โดย บริษัท ครูมีเดีย จำกัด

๘๗/๑๒๙ ถนนเทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๕๔ ๔๘๑๘ โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๒๙๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท ครูมีเดีย จำกัด

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เล่มนี้ จัดพิมพ์โดย บริษัท ครูมีเดีย จำกัด

ผู้เรียบเรียง

นายวุฒิศักดิ์

จ้องสาระ

ผู้ตรวจ

นางสาวปิยดา

ทับประเทือง

นางสาวสุกิตา

แสงอาวุธ

นางสาวประกายมาศ

อมรฉัตร

บรรณาธิการ

นางสาวอัญชิษฐา

มัชปาโต

นางธิดารัตน์

ภักดีรักษ์

หนังสือเล่มนี้ประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และจะต้องส่งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาแทนใบประกันคุณภาพของสำนักพิมพ์ กรณีที่พบข้อบกพร่องข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งให้สำนักพิมพ์ทราบเพื่อดำเนินการตามที่ระบุในใบประกันคุณภาพสื่อฯ (ปกหลัง) พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทราบด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ได้เรียบเรียงขึ้นโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๓ นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงขึ้นให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ นำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการค้นคว้า สำรวจ สร้างสรรค์ ทำงานเป็นทีม แก้ปัญหา สื่อสารอย่างมีวิจารณญาณ และพัฒนาสู่การประกอบอาชีพได้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้จัดเนื้อหาให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ตลอดจนเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๖ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. นาฏศิลป์ตะวันออก
๒. นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น
๓. นาฏยศัพท์
๔. การแสดงนาฏศิลป์ไทย
๕. การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง
๖. ความสัมพันธ์ของนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาไทย

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ฝ่ายวิชาการ บริษัท ครูมีเดีย จำกัด

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา นาฏศิลป์ ๒
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เวลา ๔๐ ชั่วโมง/ปี

มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ตะวันออก การแสดงนาฏศิลป์ไทย และการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง ตลอดจนสามารถวิเคราะห์การแสดงโดยใช้ศัพท์ทางการแสดงได้ มีทักษะความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ไทยและการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านได้อย่างถูกต้อง สวยงาม สามารถสร้างสรรค์การแสดงและบูรณาการการแสดงกับการเรียนวิชาอื่น ๆ เห็นคุณค่าและชื่นชมในการแสดงนาฏศิลป์ไทย แสดงนาฏศิลป์ตะวันออก การแสดงนาฏศิลป์ไทย และการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง วิจารณ์การแสดงโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนา

ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด									
หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด								
	ศ ต.๑					ศ ต.๒			
	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	
๑. นาฏศิลป์ตะวันออก								✓	
๒. นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น								✓	
๓. นาฏยศัพท์		✓							
๔. การแสดงนาฏศิลป์ไทย			✓	✓			✓		
๕. การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง						✓	✓		
๖. ความสัมพันธ์ของนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาไทย	✓				✓	✓			

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ >>> นาฏศิลป์ตะวันออก	๒
นาฏศิลป์ตะวันออก	๓
สรุป	๑๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๒
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๑๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ >>> นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น	๑๓
ประเภทของละครไทย	๑๔
สรุป	๒๓
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๒๔
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๒๔

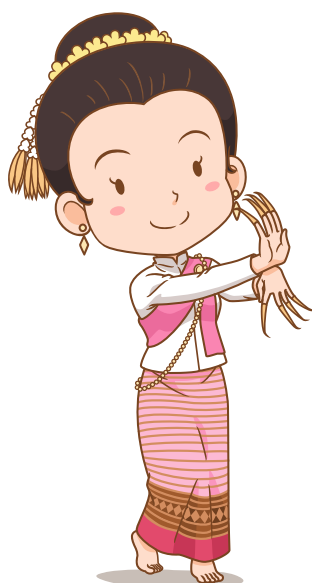

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ >>> นาฏยศัพท์ ๒๕

นาฏยศัพท์	๒๖
สรุป	๓๕
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๓๕
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๓๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ >>> การแสดงนาฏศิลป์ไทย ๓๗

นาฏศิลป์ไทย	๓๘
ร่างมาตรฐาน	๖๓
หลักการวิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์ไทย	๗๔
สรุป	๗๖
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๗๖
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๗๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ >>> การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง ๗๗

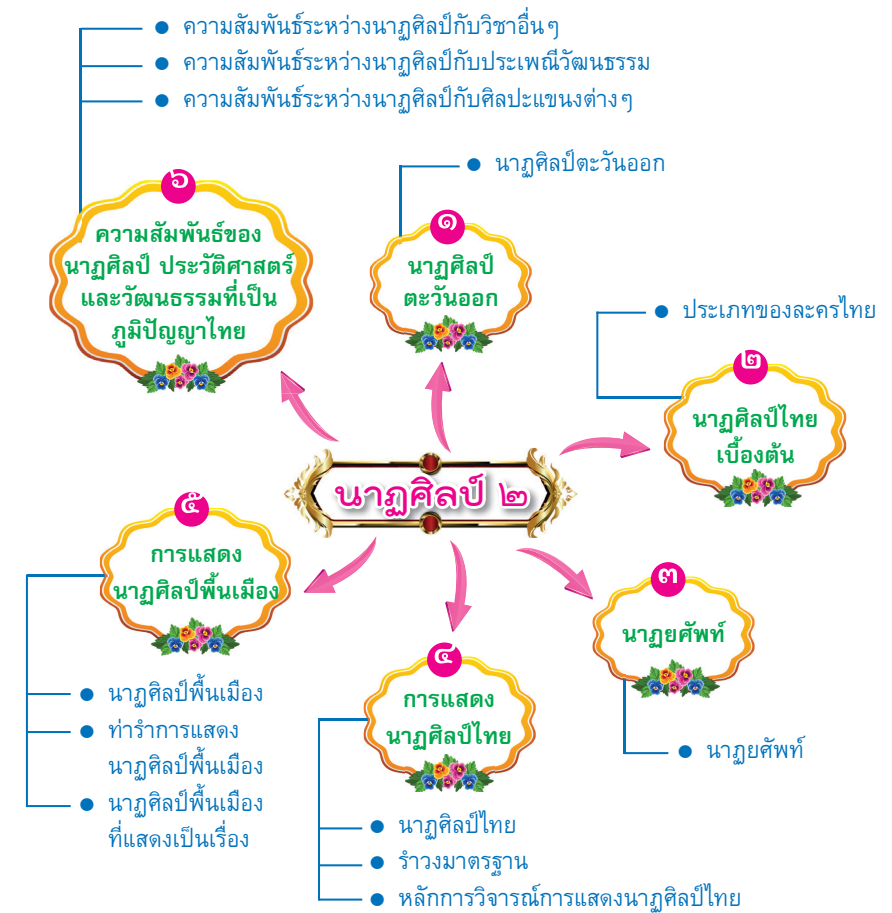
นาฏศิลป์พื้นเมือง	๗๘
ทำรายการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง	๘๔
นาฏศิลป์พื้นเมืองที่แสดงเป็นเรื่อง	๑๒๖
สรุป	๑๓๒
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๓๒
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๑๓๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ >>> ความสัมพันธ์ของนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาไทย ๑๓๔

ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับวิชาอื่นๆ	๑๓๕
ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประเพณีวัฒนธรรม	๑๔๐
ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับศิลปะแขนงต่างๆ	๑๔๒
สรุป	๑๔๓
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๔๓
คำถามพัฒนากระบวนการคิด	๑๔๔

บรรณานุกรม ๑๔๕

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
มาตรฐาน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์
 ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้
 ศ ๓.๒ (๓) อธิบายอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีผลต่อเนื้อหาของละคร

นาฏศิลป์เป็นศิลปะการแสดงที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเป็นอารยชาติที่ได้
 สร้างสรรค์สืบทอดกันมาช้านาน โดยมีมูลเหตุมาจากความเชื่อทางศาสนา ประกอบกับพื้นฐานอารมณ์
 สะเทือนใจของมนุษย์

นาฏศิลป์ตะวันออก

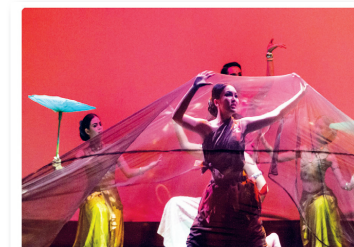
บอกลักษณะของนาฏศิลป์ตะวันออกได้

นาฏศิลป์ตะวันออก หมายถึง ศิลปะการแสดงการร่ายรำในรูปแบบของระบำ รำ ฟ้อน และ
 การแสดงเป็นเรื่องราวที่เรียกว่า ละคร ของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีความสัมพันธ์
 ทางวัฒนธรรมการแสดงโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทย ได้แก่ นาฏศิลป์อินเดีย นาฏศิลป์ญี่ปุ่น
 นาฏศิลป์จีน นาฏศิลป์อินโดนีเซีย นาฏศิลป์เขมร และนาฏศิลป์พม่า โดยจะได้กล่าวถึงรูปแบบ
 การแสดงของแต่ละชาติ เฉพาะการแสดงประเภทระบำ ละคร ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นการแสดง
 ศิลปะประจำชาติ มีความเก่าแก่ทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศดังนี้

อินเดียเป็นต้นแบบในศิลปะหลายๆ ด้าน ชาวอินเดีย
 มีความเชื่อและนับถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับศาสนา
 และเทพเจ้า จึงเกิดเป็นตำนานต่างๆ ขึ้นมากมาย ตำนาน
 เกี่ยวกับนาฏศิลป์อินเดียเกี่ยวข้องกับพระพรหม ซึ่งเป็น
 ผู้สร้างนาฏยเวทขึ้นตามข้อสันนิษฐานว่าพระพรหม
 เป็นผู้แต่ง แต่เขียนในลักษณะผู้เล่าเรื่องนาฏยเวทที่ได้
 เรียนมาจากพระพรหม

นาฏศิลป์อินเดีย
 ที่มา : <https://sites.google.com/site/photograhredd/art/indian-art>

นาฏศิลป์อินเดียที่มีชื่อเสียงและเป็นที่แพร่หลาย

๑. การตนาฏยัม เป็นนาฏศิลป์ของอินเดียตอนใต้
 มีลีลาการใช้จังหวะเท้าที่รวดเร็ว มีความหมายในท่ารำ
 ใช้ศิลปะการร่ายรำตามตำรานาฏยศาสตร์ของพระพรหม
 เป็นการฟ้อนรำเพื่อบูชาเทพเจ้า เป็นการแสดงที่ใช้ผู้หญิง
 แสดงและนิยมแสดงเดี่ยว มีเครื่องดนตรีประกอบ ได้แก่
 กลอง (มาดังกัม) ฉิ่ง (ตาลัม) ขลุ่ย และไวโอลิน

การแต่งกาย หญิงจะสวมเสื้อเข้ารูป คอกว้าง
 แขนสั้น ตัวสั้นถึงใต้อก ห่มสำหรับ เกล้ามวยต่ำหรือสูง
 ประดับด้วยดอกไม้และเครื่องประดับผม เจิมหน้าจุดสีแดง
 กลางหน้าผาก

การตนาฏยัม
 ที่มา : <http://iohu.org/rathayatra/wp-content/uploads/2009/05/3-Bharatnatyam.jpg>
https://pbs.twimg.com/prole_images/482928536/smitha23.jpg

กตัก

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2007/04/K5346163/K5346163.html>

๒. **กตัก** เป็นนาฏศิลป์ของอินเดียตอนเหนือ นิยมแสดงเดี่ยว ผู้แสดงอาจเป็นหญิงหรือชายก็ได้ เป็นการผสมระหว่างวัฒนธรรมฮินดูและมุสลิม ลักษณะเด่น คือ การเต้นหมุนตัว มีลีลาท่ารวดเร็ว มีบทร้องเกี่ยวกับเทพเจ้าของฮินดูและเรื่องราวจากวรรณคดี

การแต่งกาย ตัวละครผู้หญิงสวมเสื้อคอกว้าง แขนสั้น เอวลอย ห่ม紗หรี เก้าผมมวย ใช้紗หรีคลุมผม แล้วปล่อยชายยาวลงล่าง ตัวละครผู้ชายแต่งกายคล้ายกัน ใช้ผ้าโพกศีรษะ

กตัก หรือกตักกพิ

ที่มา : http://dc591.4shared.com/doc/wZy8fht7/preview_html_21c59e8a.png

มณีปรี

ที่มา : http://4.bp.blogspot.com/_GsssH-sAxp4/S9JztRK4nI/AAAAAAAAAQc/rsAzKNXL_1Q/s1600/manipuri_dance1.jpg

๕. **มณีปรี** เป็นนาฏศิลป์ของชาวมณีปรี เรื่องที่แสดงเป็นนิยายพื้นเมืองและเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้า มีลีลาการแสดงที่ค่อนข้างช้า เป็นการพ่อนรำเพื่อบวงสรวงพระกฤษณะและนางราธา ผู้แสดงมีทั้งชายและหญิง นิยมแสดงหมู่

การแต่งกาย หญิงกระโปรงมีโครงคล้ายส้มไก่ประดับด้วยเลื่อมและด้นที่ชายกระโปรง ตัวเสื้อคอกว้าง แขนสั้นเอวลอย ผมเกล้ามวยสูงมีผ้าบางๆ คลุมด้านหลังของมวยผม ชายนุ่งผ้าลักษณะเป็นทางเกว ปล่อยชายจับจีบหน้านาง ด้านหน้ายาวกรอมเท้า ตัวเอกจะมีเครื่องสวมศีรษะ

นาฏศิลป์ญี่ปุ่น

นาฏศิลป์ของญี่ปุ่นมีกำเนิดมาจากการแสดงเพื่อบูชาเทพเจ้าแห่งภูเขาไฟ บางประเภทเกิดจากแรงบันดาลใจทางศาสนา บางประเภทเกิดจากการสนิยมความต้องการของชนชั้นสูง พ่อค้าชาวบ้าน ตามยุคสมัยที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑. **ละครโนะ** เป็นละครที่เก่าแก่ที่สุด ละครโนะเกิดขึ้นจากศาสนา แต่เดิมจัดแสดงตามวิหาร มีกฎข้อบังคับในการแสดงเคร่งครัดมาก แสดงเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้า การแต่งกายงดงาม ผู้แสดงจะสวมหน้ากาก ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สร้างด้วยความประณีตงดงาม ท่าทางการเคลื่อนไหวล้วนมีความหมายทั้งสิ้น แต่เดิมแสดงได้ร่มไม้ ต่อมาทำเวทีอย่างง่าย ๆ เป็นเวทีสี่เหลี่ยมคนดูได้รอบ จัดฉากง่าย ๆ เขียนรูปต้นสนและไม้ไผ่ไว้ข้างๆ และมีสนสามกิ่งยื่นออกมาเพื่อรักษาสภาพเดิมที่เคยแสดงได้ร่มไม้ แม้คนจะไม่นิยมดู เพราะการแสดงช้าทำรำซ้ำๆ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นก็รักษาไว้อย่างดี เพราะถือว่าเป็นการแสดงชั้นสูง จะแสดงเฉพาะในโอกาสสำคัญเท่านั้น

ละครโนะ

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/chalermkrung/topicstock/2012/01/C11613569/C11613569-5.jpg>

๖. ละครคาบูกิ เป็นละครที่ได้รับความนิยมมาก ผสมผสานระหว่างละครโนะและละครหุ่นนารากุ การแสดงมีทั้งการร้องและการพากย์ ทำทางการแสดงมีแบบแผนที่เคร่งครัด เรื่องที่แสดงเป็นเรื่องประวัติศาสตร์ ศาสนาและเทพนิยาย ใช้ผู้ชายแสดงล้วน แต่งกายด้วยสีสันฉูดฉาด มีการเขียนหน้าคล้ายจิ้ง การแต่งหน้ามีแบบแผนตายตัว กำหนดว่าสีใดเป็นของตัวละครใด เช่น ผู้ร้ายหน้าสีน้ำเงิน พระเอกหน้าสีขาว เวทีละครสร้างอย่างวิจิตรงดงาม เป็นต้น

ละครคาบูกิ

ที่มา : <http://picpost.postjung.com/data/157/157876-6-9732.jpg>

๗. ละครเคียวเงิน เป็นการแสดงละครตลก สลับฉาก ลักษณะคล้ายกับจำอวดของไทย สะท้อนให้เห็นความเรียบง่ายของมนุษย์ เป็นละครเสียดสี เรื่องราวชวนหัว ทั้งคำพูดและการแสดง เนื้อเรื่องที่แสดงไม่มีการฝึกซ้อม ใช้ความรู้สึกร่วมตามธรรมชาติ

ละครเคียวเงิน

ที่มา : <http://anngle.org/th/wp-content/uploads/76c2a71a.gif>

๘. ละครหุ่นนารากุ เป็นการแสดงที่นิยมและแพร่หลายที่สุด เป็นหุ่นที่สร้างขึ้นอย่างประณีตงดงาม ขนาดเกือบเท่าคนจริง สามารถเคลื่อนไหวได้แทบทุกส่วน เรื่องที่แสดงมักแสดงเรื่องเดียวกับละครโนะ

ละครหุ่นนารากุ

ที่มา : <http://i771.photobucket.com/albums/xx357/marumura/Language/Jat%20Ningyoo/Ningyoo12.jpg>

นาฏศิลป์จีนเกิดจากพิธีกรรมทางศาสนา การบูชา การฉลองชัย และพิธีการขอความอุดมสมบูรณ์ในการเกษตร ก่อนการแสดงทุกครั้งจะต้องมีการเคารพบูชาพระบรมรูปของพระจักรพรรดิมีง ฮ้วง เพราะถือว่าพระองค์ทรงเชี่ยวชาญการละครและดนตรี

จึงเป็นการแสดงที่ผสมผสานการขับร้องและการเจรจา ประกอบกับลีลาท่าทางของนักแสดงให้ออกมาเป็นเรื่องราว โดยนำเหตุการณ์ต่างๆ ในพงศาวดาร รวมทั้งความเชื่อทางประเพณีและศาสนา มาแสดงเป็นเรื่องราว

จิ๋วที่ยอมรับว่าเป็นจิ๋วที่สมบูรณ์แบบชนิดแรก คือละครใต้ (หนานซี) ของสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ แถบเมืองจินโจ จนกระทั่งสมัยราชวงศ์ซ่ง จึงเกิดจิ๋วปักกิ่งซึ่งถือเป็นศิลปะประจำชาติที่มีความโดดเด่นมาก

ลักษณะเด่นของจิ๋ว นอกจากการร่ายรำและการเคลื่อนไหว เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าก็มีส่วนสำคัญ ทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สีหน้าของการแต่งหน้าจะบอกถึงบุคลิกและอุปนิสัยของตัวละคร เช่น สีแดงหมายถึง ความศักดิ์สิทธิ์ ความกล้าหาญ สีดำ หมายถึง ความโกรธ สีเหลืองหรือสีทอง หมายถึง ความดีและพระ

การแต่งหน้านักแสดง

ที่มา : <http://krungshing.com/forum/attachment.php?attachmentid=30235&stc=1&d=1259119197>

นาฏศิลป์อินโดนีเซีย

นาฏศิลป์ของประเทศอินโดนีเซียมีความหลากหลาย เนื่องจากมีเกาะมากมายและแต่ละเกาะก็มีการแสดงของตนเอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น ศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ที่สุด คือ การเชิดหุ่น เรียกว่า วายัง นอกจากนี้ยังมีนาฏศิลป์ประจำชาติ คือ นาฏศิลป์สุมาตรา นาฏศิลป์ชวา และนาฏศิลป์บาหลี่

๑. **การแสดงเชิดหุ่นเงา หรือวายัง** เป็นนาฏศิลป์ประจำชาติที่เก่าแก่ที่สุด แต่เดิมหุ่นเชิดทำด้วยหนังสัตว์จึงเรียกว่า วายัง กุลิต นอกจากนี้ยังมีการแสดงวายังในรูปแบบอื่น เช่น วายัง เบเบอร์ (ตัวหุ่นเป็นภาพวาดเหมือนภาพการ์ตูนบนกระดาษ) วายัง โกเล็ก (เป็นหุ่นตุ๊กตา ๓ มิติ ทำจากไม้แกะสลัก) ฯลฯ และมีวายังที่ใช้คนแสดงจริง เช่น วายัง โตเป็ง วายัง โอริง เป็นต้น

เรื่องที่นักแสดงในวายังคือ รามายณะ และมหากาณะ โดยนำมาทำเป็นบทละครเฉพาะของวายัง มีการแทรกเรื่องปรัชญา ข้อคิดขบขันในชีวติประจำวันนำมาเชื่อมโยงร่วมสมัยใหม่ เป็นผลให้การแสดงวายังเป็นที่นิยมตลอดกาล

๒. **นาฏศิลป์สุมาตรา** ลักษณะการแสดงจะแสดงเป็นเรื่องราวของนิทานพื้นบ้านและเรื่องราวในราชสำนัก จะไม่แสดงเรื่องรามายณะและมหากาณะ เพราะประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังมีระบำชุดต่างๆ ซึ่งท่าเต้นจะนุ่มนวล ทำนองเพลงไพเราะ

การแต่งกาย มีความงดงาม ผ้าถุงที่ใช้มักเป็นลายยกทองและยกเงิน ใส่เสื้อกั๊กหยาบแขนยาว ตัวยาวคลุมสะโพก ผมห่มลายดำ เสียบปิ่นปักผมสีทองหรือใช้เครื่องประดับศีรษะสีทอง

๓. **นาฏศิลป์ชวา** เป็นการแสดงที่มีพื้นฐานมาจากการรำในราชสำนัก มีลีลารำยราที่นุ่มนวล ประณีต จังหวะที่ใช้ในการรำจะช้า มีผ้าสไบเป็นส่วนประกอบสำคัญในการรำ เวลาแสดงจะตกตลอดเวลา ไม่ใช้สายตาไปยังคนดู วงดนตรีที่ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีประจำราชสำนักตั้งแต่สมัยโบราณ โดยใช้บรรเลงในงานพิธีต่างๆ ปัจจุบันใช้เป็นวงดนตรีสำหรับการฟ้อนรำ เรียกว่า กาเมลัน

นาฏศิลป์ชวา

ที่มา : <http://3.bp.blogspot.com/-ONi-7gYUX2E/TITKXLMVxI/>

AAAAAAAIwk/sQKYUXoxmKw/s1600/Z-DSC-4154.jpg

การแต่งกาย จะนุ่งผ้าถุงรัดรูป แบบยกยาวคาร์ตาโดยปล่อยทิ้งชายยาวไว้ด้านข้างหรือแบบสุราการ์ตา คือ นุ่งผ้าถุงจีบหน้าหางเล็กๆ ด้านหน้า ชายผ้ากรอมข้อเท้าทิ้งชายยาวไว้ด้านหลัง ผูกผ้าสไบไว้ที่เอว สวมเสื้อแขนยาวหรือเสื้อแขนกุดตัวยาว ใส่เสื้อเกาะอกกั๊กหยาบหยาบเข็มปักกลดลายสีทองที่หน้าอก สวมกะบังหน้าทองประดับเลื่อม ประดับมวยผมด้วยปิ่นปักผมใส่เครื่องประดับ

๔. **นาฏศิลป์บาหลี่** นาฏศิลป์บาหลี่เป็นนาฏศิลป์ที่มีความเก่าแก่ ได้รับอารยธรรมมาจากศาสนาฮินดูและพระพุทธศาสนาจากอินเดีย จึงมีการรำรำเพื่อบวงสรวงและบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นส่วนใหญ่ เช่น ระบำเป็นเต็ต ใช้รำในพิธีศาสนา และรำเบิกโรงเพื่อบูชาเทวดา ผู้แสดงเป็นหญิงล้วนถือถาดดอกไม้และโปรยดอกไม้ไปรอบๆ นอกจากนี้มีการแสดงละครเป็นเรื่องราว เช่น มหาภารตะ รามายณะ ละครอาร์คจา เป็นละครร้องแสดงเรื่องเจ้าชายบันหิ และละครพื้นบ้านที่มีแบบแผนมาตรฐาน ลักษณะการแสดงมีชีวิตชีวา เร้าใจ รวดเร็ว จุดเด่นคือการยกย้ายสะโพก การใช้ดวงตา เครื่องดนตรีจะคล้ายคลึงกับดนตรีของชวา แตกต่างกันที่กลดลายแกะสลักไม้ที่เป็นรูปแบบของบาหลี่ ใช้โลหะทองเหลืองในการทำเครื่องดนตรี ทำให้มีเสียงกังวานมากกว่า

การแต่งกาย ของนาฏศิลป์บาหลี่ จะมีสีสันสวยงาม หญิงนุ่งผ้าถุงพันตัว ตัวเอกจะพันผ้าถุงชายยาวลากพื้นปิดไปด้านหลัง มีผ้าคาดพันอกยาวพันรอบตัว ทิ้งชายไปด้านหลัง บางชุดจะสวมเสื้อแขนยาว มีเครื่องสวมศีรษะลวดลายทองหรือกะบังหน้า ถ้าเป็นการแสดงพื้นบ้านก็จะเกล้ามวยต่ำเอียงไปด้านขวา เสียบปิ่นทองและประดับด้วยดอกกลั่นทม ใส่เครื่องประดับ

นาฏศิลป์บาหลี่

ที่มา : http://i65.photobucket.com/albums/h218/hooknoi/Bali/DSC_0096.jpg

http://www.taraanyatravel.com/content_attachment/le_storage/Bali/BALI882.jpg

นาฏศิลป์เขมร

การแสดงของเขมรแต่ดั้งเดิมใช้ผู้หญิงแสดง เพราะเป็นการแสดงภายในราชสำนักเท่านั้น ปัจจุบันเป็นการแสดงเพื่อประชาชน การแสดงมาตรฐานของเขมรจะแสดงเรื่องเรียมเลอ ซึ่งมีรากฐานมาจากรามายณะของอินเดีย แต่มีหลายตอนที่เหมือนของอินเดีย และมีการแสดงอีกชุดหนึ่ง คือ ชุดโมนิเมขลาเทพธิดาและเรียมอายโซเจ้าพายุ ซึ่งเป็นตำนานเดียวกับเมขลาธรรมสูตรของไทย

ละครที่ได้รับความนิยมอีกชนิดหนึ่ง คือ ละครบาสัก (Bassac) เป็นละครพูดมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรักซึ่งละครชนิดนี้ได้รับอิทธิพลจากเวียดนาม ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส มีดนตรีประกอบ ทำนองแบบเวียดนามและจีน

การแสดงนาฏศิลป์ของเขมรมีลักษณะการรำที่นุ่มนวล สง่า ใกล้เคียงกับการแสดงของไทย แต่ผู้รำจะรำกระดกเท้าด้านหลังจนแอ่นและจะย่อเข่ามากกว่าของไทย การประหมัดก็จะอยู่ระดับที่สูงกว่า จะไม่รำกดตัวกดไหล่เหมือนไทย แต่จะย่อ รำนิ่ง สง่า ไม่อ่อนช้อยแบบของไทย มีทั้งการแสดงละครนอกเรื่องพระอภัยมณี ละครในเรื่องอิเหนา และโขนเรื่องรามเกียรติ์ เครื่องดนตรีใช้วงปี่พาทย์เครื่องคู่และเครื่องห้าเหมือนไทย เนื่องจากในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้มีการจัดหาครูนาฏศิลป์จากไทยไปสอนที่เขมร

การแต่งกาย ลักษณะการแต่งกายในนาฏศิลป์ของเขมรในแต่ละชุดจะมีความใกล้เคียงกับไทยมาก

ระบำอัปสรา

ที่มา : <http://www.bloggang.com/data/abird/picture/1286236251.jpg>

นาฏศิลป์พม่า

การแสดงของชาวพม่านั้นจะแสดงในงานพิธีการต่างๆ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาและประเพณี นาฏศิลป์ที่เก่าแก่ของพม่า ได้แก่ ระบำวงสรวงเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ระบำนิพัตขึ้น แปลว่า ระบำวิญญาน ซึ่งเชื่อว่าได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย

ส่วนการแสดงประเภทโขน ละคร ปรากฏขึ้นในสมัยพระเจ้ามังระเมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาให้กับพม่า พวกนาฏศิลป์ไทยได้ถูกกวาดต้อนไปด้วย พระเจ้ามังระโปรดให้สอนโขนและละครไทยในพม่า เล่นเรื่องรามเกียรติ์และอิเหนา ซึ่งพม่าเรียกว่า อินทรวงศ์ (Aindarawcuntha) เป็นละครในราชสำนัก นอกจากนี้ยังมีการเล่นละครนอกเรื่องสังข์ทองและสังข์ศิลป์ชัย พระเจ้ามังระโปรดมาก ทรงให้รวมพวกละครและปี่พาทย์ไว้ในราชสำนัก และพระราชทานบ้านเรือนให้เรียกว่า “ตำบลโยธาราช” เป็นที่อยู่อาศัย และพวกละครไทยที่แสดงเรียกว่า “โยธยาสัตตคย” ต่อมานักเด็กพม่ามาหัดแสดงละครไทยในพม่าจึงพูดภาษาพม่า

ต่อเมื่อละครไทยในราชสำนักได้เสื่อมความนิยมลง “ละครนิพัตขึ้น” กลับเฟื่องฟูขึ้น ละครนิพัตขึ้นนั้นเป็นละครที่ผูกเป็นเรื่อง มีทำทางและบทเจรจาประกอบ และภายหลังได้เพิ่มบทกลงไปด้วย

การแต่งกาย ชายใส่เสื้อแขนยาว นุ่งโสร่งหรือกางเกงคลุมเข้า ประดับด้วยเลื่อม ดิ้นคล้ายกับของไทย ส่วนหญิงจะใส่เสื้อรัดอก สวมเสื้อแขนยาว ไม่มีกระดุม เปิดให้เห็นเสื้อตัวใน ชายเสื้อโค้งงอน นุ่งผ้าถุงกรอมเท้า เกล้ามวยสูงปล่อยชายผมให้ยาวมาด้านขวา ถ้าเป็นตัวเอกจะสวมเครื่องประดับศีรษะ

นาฏศิลป์พม่า

ที่มา : http://www.human.nu.ac.th/newculture/picture/article/large/2010_06_28_19_40_38.jpg
<http://www.bloggang.com/data/abird/picture/1315230589.jpg>